

Heerde actief in beweging

Lokaal Sport- en Beweegakkoord

Gemeente Heerde

INLEIDING

In de gemeente Heerde zijn veel inwoners actief in beweging. Vaak wordt in verenigingsverband deelgenomen aan georganiseerde sportactiviteiten, maar individualisering en flexibilisering zorgt er voor dat steeds meer mensen ook buiten de vereniging om gaan bewegen in de vorm van wandelen, hardlopen, fietsen of fitnesssen.

‘De gezonde en actieve leefstijl krijgt steeds meer aandacht. Bewegen en sporten levert een belangrijke bijdrage hieraan.’

Gezondheid en fitheid zijn vaak een reden om in beweging te komen of te gaan sporten. Maar ook (spel)plezier, verbeteren van eigen vaardigheden of prestaties, het leggen van contacten, het samenzijn en de bijbehorende gezelligheid spelen een belangrijke rol.

Naast deze positieve ontwikkeling zien we ook een andere trend. Jeugdleden stoppen eerder bij de sportvereniging, de vaardigheid van bewegen onder jongeren neemt af en de zitcultuur is in opmars. Ook zien we dat een groot deel van de bevolking de actieve

leefstijl nog niet omarmt. Actief bewegen behoort niet tot de dagelijkse routine. Gezondheid en fitheid laat diensgevolge te wensen over.

‘Lokaal Sport- en Beweegakkoord om mensen te stimuleren meer te gaan bewegen.’

Om nog meer inwoners van Heerde te stimuleren in beweging te komen is het Lokaal Sport- en Beweegakkoord van Heerde opgesteld. Een vernieuwend en verbindend akkoord tot stand gebracht door de samenwerking tussen verschillende partijen die op enigerlei wijze betrokken zijn bij het bevorderen van de gezondheid en het welzijn van de inwoners en de leefbaarheid binnen de gemeente.

Het sport- en beweegakkoord is een flexibel en dynamisch akkoord. Op basis van de actualiteit en omstandigheden kan het akkoord worden aangepast. Nieuwe ontwikkelingen worden niet uit het oog verloren. Ze blijven onder de aandacht van het Lokaal Sport- en Beweegakkoord vallen en krijgen op basis van prioriteit en urgentie voorkeur.

UITGANGSPUNTEN SPORTAKKOORD

Het Lokaal Sport- en Beweegakkoord van de gemeente Heerde kent een aantal uitgangspunten die de basis vormen voor de uitvoering en het welslagen van het akkoord. Deze uitgangspunten moeten er toe bijdragen dat alle inwoners van Heerde gaan beleven dat bewegen of sporten leuk is, dat het bijdraagt aan een gezond leven en dat het zorgt voor waardevolle sociale ontmoetingen.

Gemeente Heerde

Iedereen welkom

Iedereen kan in Heerde met plezier en zonder belemmering veilig en gezond sporten en bewegen. Het liefst op eigen niveau, gepaste wijze, zonder barrières een leven lang.

Actief in beweging

Waar de een graag sport, de intensievere vorm van beweging, zal de ander een rustige vorm van beweging verkiezen. Waar de voorkeur ligt, maakt niet uit. Het gaat erom dat mensen vooral plezier beleven bij het bewegen.

Passend aanbod

Het beweeg- en sportaanbod is voor iedereen passend, van jong tot oud, op hoog of laag niveau, met of zonder handicap. Het beschikbare aanbod is daarnaast zowel toegankelijk als betaalbaar.

Transparant en zichtbaar

Het beweeg- en sportaanbod is voor iedereen helder en duidelijk, en bovendien zichtbaar en vindbaar voor alle leeftijdsgroeperingen in digitale en niet-digitale vorm.

Samenwerking versterken

De samenwerking tussen de verschillende partijen helpt om elkaar te inspireren, ervaring en kennis te delen en om nog meer inwoners te bereiken, stimuleren en laten participeren.

Gemeente Heerde

De gemeente draagt haar steentje bij door krachten te mobiliseren die helpen bij de realisering van de ambities uit dit akkoord.

Verbinden en stimuleren

Door versterking van de samenwerking met andere partijen worden verbindingen gelegd met inwoners die minder bereikbaar en actief zijn.

Aantrekkelijke infrastructuur

Met bewuste aanpassingen van de omgeving en de natuur meer bij het beweegaanbod betrekken, wordt het buiten bewegen gestimuleerd en zorgen we dat inwoners onbewust gezonde keuzes gaan maken.

Draagvlak en draagkracht

Het Lokaal Sport- en Beweegakkoord van Heerde inspireert, prikkelt en daagt uit. Deelnemers staan open voor verandering. Het akkoord verbindt mensen en partijen en zet aan tot samenwerking en uitvoering.

Gezond en vitaal

Door samenwerking en versterking, door lokaal energie te steken in de ambities en activiteiten, dragen we bij aan de gezonde en vitale gemeente Heerde waar leefbaarheid en welzijn van de inwoners voorop staat.

BASIS SPORTAKKOORD

Waar gaan we ons de komende jaren op richten als het om sport en bewegen in de gemeente Heerde gaat?

Daarover zijn we met (sport)verenigingen, diverse organisaties en instellingen uit zorg, onderwijs en welzijn, het bedrijfsleven en de gemeente in overleg gegaan.

‘Aansluiting met andere akkoorden’

De ambities uit de nota sport en bewegen van de gemeente Heerde en die uit het regionaal, provinciaal en nationaal akkoord zijn als leidraad gebruikt. Ook vanuit het Nationaal Preventieakkoord is aansluiting gezocht.

Er is veel informatie verzameld en kennis gedeeld. We hebben gewikt en gewogen en gekozen voor drie ambities die belangrijke pijlers gaan vormen om een positief sport- en beweegklimaat in Heerde te creëren. Een klimaat dat uitdaagt tot sporten en bewegen en waarin iedereen die dat wil kan deelnemen.

De drie verkozen ambities: vitale sportverenigingen, inclusief sporten en bewegen en een positieve sport- en beweegcultuur zijn sterk met elkaar verbonden. Samen gaan we ze verder uitwerken.

‘Ambities sluiten op elkaar aan’

De inhoud en keuzes van dit sport- en beweegakkoord hebben we voor nu en met de huidige deelnemers bepaald. We weten wat op dit ogenblik belangrijk is en waar we mee aan de slag gaan. Maar we weten ook dat tijden en omstandigheden snel kunnen veranderen.

“Dynamische aanpak”

Het sport- en beweegakkoord vraagt om een dynamische aanpak. Op basis van nieuwe ontwikkelingen, voortschrijdend inzicht en verregaande kennis kan het akkoord worden aangepast. Ambities en acties die zijn benoemd in andere akkoorden, maar niet zijn opgenomen in dit plan, verliezen we niet uit het oog maar blijven onder de aandacht.

‘Samen aan de slag om succesvol te zijn.’

De basis voor ons sportakkoord is gelegd. De volgende stap is het plan uitwerken, voorzien van nog concretere acties en van enthousiastelingen die inspireren, motiveren, en draagkracht creëren. Want alleen zó, met vereende kracht en passie, zal het Lokaal Sport- en Beweegakkoord van Heerde slagen.

AMBITIES EN HOOFDPUNTEN

Met de ambities en hoofdpunten uit het Lokaal Sport- en Beweegakkoord bouwen we verder op bestaande initiatieven en beleid. Vanuit dit akkoord geven we de komende jaren binnen het lopende beleid en met de huidige kennis en ervaring impulsen aan drie ambities en tien hoofdpunten.

De toegevoegde waarde van het Lokaal Sport- en Beweegakkoord zal vooral worden gerealiseerd door de verbinding, kennisdeling en samenwerking met de verschillende partijen. Gezamenlijk vergroten we de impact en zorgen we ervoor dat iedereen in Heerde kan sporten en bewegen. Wat we doen is niet geheel nieuw voor Heerde, maar de manier van uitvoering en het resultaat dient een enorme impuls met dit akkoord te krijgen.

ONZE AMBITIE: INCLUSIEF SPORTEN EN BEWEGEN

Sporten en bewegen is goed voor iedereen. Het is een leuke vrijetijdsbesteding die bijdraagt aan een goede lichamelijke en mentale gezondheid, zowel preventief als bij het verminderen van klachten.

Meedoen en elkaar ontmoeten

Daarnaast biedt sport en bewegen de gelegenheid om mee te doen in de samenleving. Als sporter, als vrijwilliger of op andere wijze. Het geeft plezier en voldoening, zorgt voor sociale contacten en het verbindt. Elkaar ontmoeten, helpt bovendien vereenzaming onder jong en oud tegen te gaan.

In actie komen

Iedereen in de gemeente Heerde kan de positieve effecten van sport en bewegen ervaren. Maar we zien dat sport en bewegen nog niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Er zijn nog veel inwoners die om welke reden dan ook achter blijven, niet in actie komen of mee doen.

Iedereen is welkom

In de gemeente Heerde streven we daarom naar een inclusief beweeg- en sportklimaat. We willen dat iedereen welkom is, inclusief de inactieve, kwetsbare of eenzame inwoner. We willen dat iedereen kan

meedoen, erbij hoort en een leven lang op een veilige, gezonde en plezierige manier kan bewegen en sporten. Daar waar drempels worden ervaren vanwege leeftijd, geslacht, religie, geaardheid, fysieke of mentale gezondheid, etnische achtergrond of sociale positie, proberen we deze zoveel mogelijk weg te nemen.

Plezier beleven en gezond blijven

Ook gaan we het sport- en beweegaanbod beter afstemmen op de vraag en behoefte; voor elk wat wils. En tot slot willen we de leefomgeving aantrekkelijker en uitdagender maken om meer mensen te stimuleren buiten te gaan spelen, sporten of bewegen.

De vier hoofdpunten vanuit de ambitie 'Inclusief sporten en bewegen' zijn:

1. Realiseren van een passend sport- en beweegaanbod.
2. Zorgen voor een aantrekkelijke infrastructuur.
3. Vergroten van de bekendheid van het sport- en beweegaanbod.
4. Verbeteren van de samenwerking tussen sport, zorg, onderwijs, welzijn en bedrijfsleven.

1. Realiseren van een passend sport- en beweegaanbod

De sport- en beweegdeelname in de gemeente Heerde is hoog. Het lidmaatschap van een sportvereniging ligt in de gemeente Heerde onder jongeren en volwassenen hoger dan het Gelderse gemiddelde.

‘Wandelen, hardlopen, fietsen en fitness populair’

In de gemeente Heerde wordt ook veel ongeorganiseerd gesport. Individualisering en flexibilisering nodigt veel inwoners uit tot sporten of bewegen buiten de vereniging om. Vooral wandelen, hardlopen, fietsen of fitnessen is populair.

We zien ook een andere trend. Kinderen bewegen steeds minder, de zitcultuur is mode. De motorische vaardigheid, de basis voor sport- en spelplezier, gaat achteruit. Voldoende en goed bewegen is niet meer vanzelfsprekend, extra aandacht en een vernieuwend aanbod is gewenst.

‘Kinderen bewegen minder’

Ondanks dat er relatief veel wordt gesport en inwoners actief in beweging zijn, blijft een grote groep achter. Veel jongeren, volwassenen of senioren bewegen dagelijks onvoldoende. Ook op leefstijlgebied valt er nog wel wat te winnen. Passend en uitdagend aanbod dichtbij huis en afgestemd op de behoefte kan helpen.

Via Uniek Sporten wordt er vanuit regionale samenwerkingsverbanden sport en beweging aangeboden voor mensen met een beperking. Het aanbod bij bestaande sportverenigingen is nog relatief beperkt. Uitbreiding en aanpassing van het aanbod, zal ook in die groep de deelname aan sport, spel of beweging bevorderen.

‘Goed aanbod belangrijk om deel te nemen’

Wensen en behoeften veranderen snel. Dat heeft impact op het benodigde aanbod dat zowel aantrekkelijk, toegankelijk als betaalbaar moet zijn.

Het bestaande sport- en beweegaanbod gaan we verder ontwikkelen en beter afstemmen op de behoefte van jong en oud, op hoog of laag niveau, met of zonder handicap door:

- *In kaart brengen van het sport- en beweegaanbod voor de verschillende doelgroepen.*
- *Afstemmen van vraag en aanbod met inzet van de buurt(sport)coaches.*
- *Verhogen van de jeugdparticipatie in de sport door het actief betrekken van de jeugd bij het in beweging komen (zitcultuur doorbreken) en ontwikkelen van nieuw sportaanbod.*
- *Stimuleren van de ontwikkeling van een (gezamenlijk) aanbod afgestemd op de vraag. Waar al aanbod is gaan versterken, uitbreiden en/of verbreden.*
- *Verbeteren van de diversiteit en kwaliteit van het sport- en beweegaanbod door deze af te stemmen op de wensen van kinderen, ouderen, etc. rekening houdend met de belevings- en bewegingswereld.*
- *Verruimen van het sportaanbod en het aantal sporturen op scholen en verbeteren van de kwaliteit.*

2. Zorgen voor aantrekkelijke sport- en beweeg infrastructuur

Vanaf 2025 heeft de gemeente Heerde net als veel andere Nederlandse gemeenten te maken met een krimpende bevolking. De bevolking vergrijst, jongeren trekken naar de grote stad en gezinnen verhuizen naar woongebieden met meer aantrekkelijke voorzieningen.

‘Gemeente Heerde heeft Cittaslow keurmerk’

Gelukkig draagt de gemeente Heerde het internationale Cittaslow-keurmerk. Een keurmerk voor gemeenten die onder andere goed scoren op het gebied van leefomgeving, landschap, streekproducten, gastvrijheid, milieu en infrastructuur. Kenmerken die een bijdrage kunnen leveren vergrijzing tegen te gaan.

‘Aangename leefomgeving draagt bij aan gezonde leefwijze’

Een aantrekkelijk landschap, aangename leefomgeving en goede infrastructuur speelt ook een belangrijke rol bij een gezonde leefwijze. Het daagt uit en stimuleert inwoners om eerder en gemakkelijker deel te nemen aan sportactiviteiten of op ander wijze actief in beweging te komen.

Met bewuste en aantrekkelijke aanpassingen aan de infrastructuur en de omgeving, de natuur meer bij het beweegaanbod betrekken en het buiten bewegen stimuleren, willen we ervoor zorgen dat inwoners onbewust gezonde keuzes gaan maken en meer gaan spelen, sporten of bewegen.

‘Bewuste aanpassingen zorgen voor meer spelen, sporten of bewegen’

We gaan zorgen voor een aantrekkelijke sport- en beweeg infrastructuur met een gevarieerd aanbod en ruimte voor zowel sport, spel en bewegen door :

- Openbare ruimtes in de kernen voorzien van aantrekkelijke sport-, spel- en beweegmogelijkheden (crossbaantjes, trapveldjes met kunstgras, jeu de boules baan, beweeg- en speeltuinen).
- Het gemakkelijk en veilig bereikbaar maken van sport- en beweegaccommodaties of het wegwerken van fysieke drempels die veiligheid en bereikbaarheid voor wie dan ook op enige wijze belemmeren.
- Zorgen voor een aantrekkelijk en toegankelijk buitengebied, in samenwerking met de overige gemeentes van de Noord Veluwe, voor multifunctioneel gebruik door verschillende doelgroepen en voor een groot scala aan beweegactiviteiten.

3. Vergroten van bekendheid sport- en beweegaanbod

Een hoofddoel van de gemeente Heerde is het stimuleren van sport en beweging onder alle inwoners om een gezonde en actieve leefstijl te bevorderen en het welbevinden van de inwoners te vergroten.

Een passend sport en beweegaanbod is een belangrijke voorwaarde voor een inclusieve sportinfrastructuur. De sport- en bewegontwikkeling goed afstemmen op de behoefte en het aantrekkelijker maken van de leefomgeving en infrastructuur, waar volop ruimte is voor sport, spel en bewegen, maakt dat dat inwoners een gezonde keuze en ook een gemakkelijke keuze kunnen maken.

‘De gemeente Heerde beschikt over een groot laagdrempelig sport- en beweegaanbod.’

Buurt sportcoaches hebben bijgedragen aan een betere promotie van dit aanbod. Op www.actiefheerde.nl zijn de mogelijkheden voor sport en beweging in de gemeente Heerde in kaart gebracht. Helaas is het aanbod nog niet bij iedereen bekend.

Om het sport- en beweegaanbod en de positieve impact te verbreden en de bekendheid te vergroten, is het nodig dat meer inwoners in alle leeftijdsgroeperingen met het aanbod in contact komen. Goede samenwerking tussen de verschillende partijen die aan dit akkoord deelnemen is belangrijk. Ook moet beschikbare informatie eenvoudig zichtbaar en vindbaar zijn, met een helder, duidelijk aanbod, en digitaal of op ander wijze worden aangeboden.

‘Bekendheid sport- en beweegaanbod breder onder de aandacht brengen’

We gaan de bekendheid van het sport- en beweegaanbod in de gemeente Heerde vergroten door:

- *Betere promotie van vereniging en sportaanbod door regelmatig het sport- en beweegaanbod te presenteren.*
- *Verbeteren van de bekendheid van het sport- en beweegaanbod via de digitale kanalen waaronder Actief Heerde als centraal platform.*
- *Verbeteren van de bekendheid van het sport- en beweegaanbod via niet-digitale kanalen in buurthuizen, gezondheidscentra, etc. of via professionals die met inwoners in contact staan.*
- *(Gezamenlijk) organiseren van evenementen om het sport- en beweegaanbod te promoten.*
- *Inzetten van professionals en ambassadeurs uit sport, zorg, onderwijs, etc. om het aanbod onder de aandacht te brengen en bewoners met een afstand tot sport en bewegen stimuleren deel te nemen en vereenzaming tegen te gaan.*
- *Sport- en beweegaanbod breed onder de aandacht brengen door het stimuleren van gymonderwijs op scholen door buurtcoaches te betrekken en de kwaliteit van de gymlessen te verhogen.*
- *Stimuleren en in contact brengen van inactieve bewoners of specifieke doelgroepen met het sport- en beweegaanbod door de inzet van professionals.*
- *Betrekken van topsporters bij de promotie van het sport- en beweegaanbod door het verzorgen van clinics, lezingen, etc.*

4. Verbeteren samenwerking tussen sport, welzijn, onderwijs, zorg, bedrijfsleven en gemeente

Sporten en bewegen moet leuk, ontspannend en plezierig zijn, maar de effecten en mogelijke resultaten gaan verder dan alleen het plezier. Zo geeft deelname aan sport en bewegen positieve gezondheidseffecten. Ook haalt het mensen uit een sociaal isolement, zorgt voor participatie, afleiding en meer zelfredzaamheid. Sport en beweging kan zelfs geld opbrengen of besparen.

‘Goede samenwerking belangrijk om meer mensen in beweging te krijgen’

De toegevoegde waarde van sport en bewegen staat nog lang niet bij iedereen goed op het netvlies. Goede samenwerking tussen sport, welzijn, onderwijs, zorg, bedrijfsleven en gemeente kan daar verandering in brengen. Weten van elkaar wat we doen en met wie we in contact zijn, zal helpen meer inwoners in beweging te krijgen.

‘De ervaring leert dat inwoners die met sport en bewegen in aanraking komen eerder de stap maken aan de slag te gaan en ook vaak langduriger in beweging blijven.’

Een deel van de inwoners met een grote afstand tot sport en bewegen heeft contact met één of meerdere organisaties of professionals in de gemeente Heerde. Door een goede afstemming en verdergaande samenwerking tussen de verschillende partijen kunnen we elkaar versterken en inspireren, kennis en ervaring delen en nog meer inwoners bereiken en stimuleren.

‘Door elkaar te versterken en inspireren worden nog meer inwoners bereikt.’

Versterken van de samenwerking met andere partijen om de verbinding met inwoners die minder bereikbaar en actief zijn te verbeteren, gaan we doen door:

- Partijen meer verbinden met elkaar en de onderlinge samenwerking op het gebied van sporten en bewegen bevorderen om van elkaar te leren, samen te werken en te voorkomen dat het wiel steeds opnieuw wordt uitgevonden.
- Stimuleren en versterken van de samenwerking binnen het netwerk van organisaties en professionals die werkzaam zijn met kinderen en ouderen.
- Samenwerking en interactie met Cultuurplein Noord Veluwe versterken om verschillende doelgroepen te betrekken bij het sport- en culturaanbod.
- Verenigingen hebben op verschillende terreinen periodiek overleg met elkaar om kennis te delen, van elkaar te leren en elkaar te ondersteunen.
- Vormen van een netwerk om vakkennis en ervaring met elkaar te delen, om het belang van sporten en bewegen te stimuleren, om meer inwoners hiermee in contact te brengen en om oplossingen te zoeken bij specifieke uitdagingen of problemen.
- Kijken naar de rol die sportverenigingen en maatschappelijke organisaties (scholen, kinderopvang, zorg, professionele sportaanbieders (sportscholen) welzijnsorganisaties, bedrijfsleven) voor elkaar kunnen betekenen.

ONZE AMBITIE: EEN POSITIEVE SPORT- EN BEWEEGCULTUUR

In een positieve sport- en beweegcultuur zijn mensen actief aan het sporten of bewegen en zich bewust van de positieve impact die dit op het leven heeft. Zo draagt sport en bewegen preventief bij aan een goede lichamelijke en mentale gezondheid. Daarnaast heeft sport en bewegen positieve effecten op sociaal vlak. Het zorgt ervoor dat mensen kunnen meedoen, het geeft plezier, het zorgt voor contact en verbindt.

Met respect en plezier deelnemen

Een positief en gastvrij sport- en beweegklimaat biedt ruimte aan mensen om deel te nemen, als sporter, als vrijwilliger of op andere wijze. Zo wordt een omgeving gecreëerd waarin iedereen met respect en plezier, veilig en zorgeloos kan deelnemen om zo het liefst een leven lang de voordelen te ervaren van een gezonde leefwijze en de sociale contacten.

Werken aan positieve cultuur

Een positieve sport- en beweegcultuur is geen vanzelfsprekendheid, ook in de gemeente Heerde niet. Inwoners met een lage sociaaleconomische status of een migratieachtergrond, ouderen en inwoners met een chronische ziekte of beperking blijven achter in sport- en beweegdeelname.

Betrokkenheid van leden bij de club

Ook zien we langzamerhand een cultuur ontstaan waarin de betrokkenheid van leden en ouders bij de sportvereniging aan het afbrokkelen is. Als gevolg van individualisering, desinteresse, misnoegen of andere oorzaak laten mensen men verstek gaan bij vrijwilligerswerk. Voor sport- en beweegaanbieders wordt het steeds lastiger alle taken ingevuld te krijgen.

Positieve impact van sport en bewegen

Met de ambitie positieve sport- en beweegcultuur willen we de positieve impact van sport en beweging op de gezondheid en fitheid van de inwoners in de gemeente Heerde stimuleren. Het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk willen we nieuw leven in blazen. Ook willen we sportief en positief gedrag extra stimuleren en waarderen. En ongewenst gedrag spreken we elkaar op aan.

De twee hoofdpunten benoemd vanuit de ambitie 'Positieve sport- en beweegcultuur' zijn:

5. Samen uitdragen van waarden en normen passend bij een positieve sportcultuur.
6. Vergroten van de positieve impact van sport en bewegen.

5. Samen uitdragen van waarden en normen passend bij een positieve sportcultuur

Over het algemeen gaat er op gebied van sport en beweging veel goed in de gemeente Heerde. Veel verenigingen hebben aandacht voor een positieve sport- en beweegcultuur.

‘Er zijn afspraken gemaakt hoe men met elkaar omgaat binnen de vereniging en wat men voor elkaar wil betekenen.’

Vaak gaat er veel kracht uit van de verenigingen. Ze zijn een middel voor leden en vrijwilligers om juist goed gedrag te laten zien. Verenigingen vinden het dan ook van belang dat trainers, coaches, begeleiders, ouders en sporters die positieve sportcultuur onderschrijven en uitdragen.

Toch moet onderkend worden dat niet iedereen zich altijd even bewust is van de normen en waarden van de vereniging. Als gevolg van onwetend-, onverschillig- of onwelwillendheid doen zich soms ongewenste situaties of ongepast gedrag voor.

‘Onwetend-, onverschillig- of onwelwillendheid vraagt soms om corrigerend vermogen.’

Van de vereniging of de vrijwilliger wordt dan een sturend en corrigerend vermogen gevraagd om adequaat en verantwoord te reageren. Lang niet altijd is de mogelijkheid of competentie aanwezig om dit gepast te doen. Pedagogische ondersteuning vanuit onderwijs of andere professionals is welkom.

Het afnemen van de betrokkenheid van leden en ouders bij sportvereniging om vrijwilligerswerk te verrichten, vormt een ander aandachtspunt. Een vitale sportaanbieder met een positieve sportcultuur kan altijd een beroep doen op voldoende, goed opgeleide vrijwilligers.

‘Betrokkenheid om vrijwilligerswerk te doen, vraagt extra aandacht.’

Een tekort aan vrijwilligers zien we echter in heel Nederland. Ook in de gemeente Heerde is dit onderwerp actueel. Actief beleid opzetten voor het werven en behouden van vrijwilligers vraagt extra aandacht.

Gezamenlijk gaan we een positieve sportcultuur uitdragen door:

- Opstellen van gezamenlijk document met daarin de waarden die verenigingen belangrijk vinden.
- Zorgen voor een omgeving waarin iedereen zich ongeacht leeftijd, handicap, geloof, geaardheid, afkomst of status welkom en thuis voelt.
- Het onderwerp ‘Een positieve sportcultuur’ permanent op de agenda van verenigingen uit de gemeente Heerde plaatsen.
- Het inzichtelijk maken en communiceren van ondersteuningsmogelijkheden: pedagogische ondersteuning van trainers, verenigings-ondersteuning bij het werken aan een positieve sportcultuur, organiseren van cursussen en bijeenkomsten, etc.

6. Vergroten van de positieve impact van sport en bewegen

Het volksgezondheidsbeleid van de gemeente Heerde richt zich vooral op het versterken van een gezonde leefstijl, het matigen van gebruik van genotsmiddelen (onder jongeren) en het verbeteren van de gezondheidssituatie (van senioren). Hierbij wordt de nadruk gelegd op het behouden van de zelfstandigheid van de inwoners.

‘Sporten en bewegen draagt bij aan een gezonde leefstijl. Het heeft een positieve impact met grote voordelen die voor iedereen gelden.’

Beweging en sport is een leuke vrijetijdsbesteding die niet alleen goed is voor je lichaam, maar ook voor je mentale gezondheid. Bewegen maakt je lichaam gezond en sterk, je blijft langer actief en fit. Maar het actief zijn heeft ook een gunstig effect om je mentaal sterker en energiever te maken, je leert beter doorzetten en omgaan met teleurstellingen.

Beweging en sporten biedt daarnaast de gelegenheid om mee te doen in de samenleving. Samen bewegen of gaan sporten, je als vrijwilliger actief inzetten voor de maatschappij of op andere wijze aansluiting zoeken met anderen, zorgt voor binding en nieuwe sociale contacten. Elkaar ontmoeten, helpt vereenzaming onder jong en oud tegen te gaan. Tot slot geeft het inspiratie om samen dingen te doen, de samenwerking op te zoeken en nieuwe uitdagingen aan te gaan.

‘Elkaar ontmoeten helpt om vereenzaming tegen te gaan.’

Ondanks dat er relatief veel wordt gesport en bewogen in de gemeente Heerde, valt er op leefstijlgebied nog wel enige winst te behalen. Niet iedereen kent de voordelen, niet iedereen kan of wil actief deelnemen.

Het ondersteunen van het Nationaal Preventieakkoord, waarin de gezonde leefstijl inclusief sport en beweging wordt aangemoedigd, gaan we doen door:

- *Onder de aandacht brengen van de positieve effecten als gevolg van sporten en bewegen op gezondheid en vitaliteit.*
- *Versterken van de sociale cohesie door het toegankelijker maken van sport (en cultuur) voor iedereen.*
- *Opstellen van een plan voor gezond bewegen, gezond eten en een gezondere en actieve levensstijl.*
- *Door een rookvrij gedrag te stimuleren en een gezonde leefstijl aan te moedigen: rookvrije sportomgeving, verantwoord alcoholgebruik en gezonde kantines.*

ONZE AMBITIE: VITALE SPORT- EN BEWEEGAANBIEDERS

De gemeente Heerde kent een grote verscheidenheid aan sportverenigingen, zowel voor de binnen- als buitensport. Maar liefst 47 verenigingen bieden samen 24 verschillende soorten sport aan. Ook zijn er tal van organisaties, al of niet commercieel, met verschillende beweeg- en sportprogramma's.

Georganiseerde sport

Deze sport- en beweegaanbieders vormen het fundament van de georganiseerde sport in de gemeente Heerde. Ze hebben een belangrijke sportieve en sociaal, maatschappelijke functie. Het belang dat zij vitaal en toekomstbestendig zijn en de basis op orde hebben, is groot.

Kenmerken vitale sport- en beweegaanbieder

- een sport- en beweegaanbod dat goed is afgestemd op de behoefte van de inwoners en zowel aantrekkelijk, toegankelijk, bereikbaar en betaalbaar is.
- een gezonde financiële en organisatorische basis met een krachtig bestuur of goede leiding.
- een realistische visie en helder plan voor de toekomst.

- voldoende, goed opgeleide vrijwilligers die gepast worden gewaardeerd.
- een gezonde ontwikkeling in ledenaantal waar jeugd en volwassenen samen optrekken.
- een passende accommodatie die ruimte biedt aan sociaal maatschappelijke projecten.
- een positieve sport- en beweegcultuur waar iedereen zich gerespecteerd en welkom voelt.
- openstaan voor verbinding, kennisdeling en samenwerking met andere verenigingen en partijen.

De vier hoofdpunten benoemd vanuit de ambitie 'Vitale Sport- en Beweegaanbieders' zijn:

7. Realisatie van vitale en toekomstbestendige sportverenigingen.
8. Verbeteren van het vrijwilligersbeleid en vergroten van het aantal vrijwilligers.
9. Verbeteren van de financiële positie van verenigingen.
10. Zorgen voor toegankelijke en duurzame sportaccommodaties.

7. Periodiek onderzoek om vitale en toekomstbestendige sportverenigingen te realiseren

Eind 2015 is een Vitaliteitsscan uitgevoerd onder de sportverenigingen. Vijftien verenigingen hebben deelgenomen. Uit de resultaten van vijf jaar geleden blijkt dat de sportverenigingen redelijk positief zijn over de eigen vitaliteit.

‘Sportverenigingen staan open voor samenwerking en nieuwe ideeën.’

De meerderheid van de sportverenigingen werkt samen met één of meer lokale organisaties en de verenigingen staan open voor nieuwe ideeën.

Ledenwerving en behoud, kader en maatschappelijke betrokkenheid zijn de belangrijkste aandachtspunten voor de sportverenigingen. Een flink aantal sportverenigingen geeft aan dat ze zich bewust zijn van het toegenomen belang van sport in de samenleving. Ze willen in meerderheid graag betrokken worden bij de uitvoering van het nieuwe sportbeleid van de gemeente.

‘Het speelveld is veranderd, verenigingen zien een andere toekomst voor zich.’

Nu 5 jaar later hangt de vlag er anders bij. Mensen en omstandigheden zijn veranderd. We zitten meer, sporten en bewegen minder. Lidmaatschappen worden opgezegd omdat mensen als gevolg van

individualisering en flexibilisering buiten de vereniging om gaan sporten of bewegen. Afname van betrokkenheid van leden of ouders bij de club zorgt soms al voor kritische situaties ten aanzien van het vrijwilligerswerk. Financieel krijgen we het steeds lastiger om de touwtjes aan elkaar te knopen.

‘Open staan voor verandering is cruciaal om gezond en vitaal te blijven.’

Om vitale en toekomstbestendige sportverenigingen te realiseren gaan we:

- Een Vitaliteitsmonitor instellen om verenigingen objectief en periodiek te laten doorlichten op essentiële criteria van vitale sportaanbieders.
- Inzichtelijk maken en communiceren van de ondersteuningsmogelijkheden die op zowel verenigingsniveau, sportief vlak of pedagogische en andere terreinen worden aangeboden door de lokaal sportadviseur, de sportbonden of andere partijen.
- Het opstellen van een kalender waarin we verenigingen en hun vrijwilligers scholing in de vorm van trainingen, cursussen of andere bijeenkomsten aanbieden.

8. Actief beleid opzetten voor werven en behoud van vrijwilligers

Sportverenigingen kunnen niet functioneren zonder vrijwilligers. Dankzij hun inzet kan er wekelijks gesport en bewogen worden op de sportclubs. Dat geldt niet alleen voor bestuurders, maar ook voor trainers, coaches en ouders die van en naar uitwedstrijden rijden.

‘De vrijwilliger is grootste sponsor van de vereniging.’

In de gemeente Heerde zien we, net als in de rest van Nederland, dat het verenigingsleven en de betrokkenheid van leden of ouders bij de club afneemt. Steeds meer vrijwilligers haken om welke reden dan ook af.

‘Betrokkenheid bij verenigingsleven brokkelt af.’

Voor sportclubs wordt de uitdaging voldoende vrijwilligers te werven en te behouden steeds groter. Het potentieel aan vrijwilligers is er wel, maar er moet meer inspanning geleverd worden voor het vinden en binden van de juiste personen.

‘Het kost meer en meer inspanning om vrijwilligers te werven.’

Mogelijkheden liggen er, bijvoorbeeld door de jeugd langer aan de club te binden en de kans te geven zich actief als sporter of vrijwilliger verder te ontwikkelen.

Ook het benaderen van mensen die nu nog geen vrijwilligersrol vervullen, biedt kansen dit probleem op te lossen. Essentieel is wel dat de randvoorwaarden voor het binden en behouden van vrijwilligers goed ingevuld zijn. Goede en afgebakende taakomschrijvingen, praktische opleiding, ondersteuning door derden en positieve waardering verdienen hierbij grote aandacht.

‘Randvoorwaarden voor vrijwilligerswerk goed invullen.’

Actief beleid voor het werven en behouden van vrijwilligers gaan we organiseren door:

- Opstellen van een plan om leden (jong en oud) en niet leden (ouders, senioren, etc.) meer te betrekken bij het verenigings- en vrijwilligerswerk.
- Onderzoeken welke eisen en wensen mensen hebben om vrijwilligerswerk te gaan verrichten.
- Ondersteunen van vrijwilligers (aanbieden van opleiding) en faciliteren (aanbieden van kleding, materialen, etc.) om vrijwilligerswerkzaamheden goed te kunnen uitvoeren.
- Zorgen voor gekwalificeerde trainers en begeleiders die zowel sportief als pedagogisch kennis van zaken hebben (met ondersteuning van buurtsportcoaches).
- Waarderen van vrijwilligers, onder andere door vrijwilligers in het zonnetje te zetten en ze de persoonlijke aandacht te geven die ze verdienen.

9. Financiële positie van verenigingen verbeteren

Sportvereniging zijn financieel gezond als inkomsten boven de uitgaven uitstijgen. Opbrengsten uit lidmaatschap, sponsoring of kantine behoren boven de vaste lasten aan de sportaccommodatie, betaalde krachten of andere posten uit te komen.

‘Financiën spelen bepalende rol bij vitaliteit sportverenigingen.’

Veel verenigingen verkeren nog in een gezonde financiële positie, maar omstandigheden veranderen snel. Sommige verenigingen zullen in de toekomst misschien met moeite het hoofd boven water kunnen houden als gevolg van teruglopende financiële inkomsten en gelijkblijvende kosten.

‘Solidariteit speelt een belangrijke rol.’

Daarom is het zinvol om de problemen samen met andere verenigingen in kaart te brengen en gezamenlijk met andere partijen te kijken naar oplossingen of ondersteuningsmogelijkheden.

Kennis bundelen en delen, sterker staan door samenwerking op verschillende vlakken of komen tot grotere verenigingen, krachten bundelen bij inkoop, efficiënter gebruik van accommodaties of het multifunctioneler inzetten van sportvoorzieningen voor verschillende doelgroepen en activiteiten, behoren tot de mogelijkheden om de begroting van verenigingen onder controle te houden.

‘Samen sterker en vitaler door kennis te delen en goede samenwerking.’

Het onderzoeken van de mogelijkheden om verenigingen financieel gezond te houden, gaan we doen door:

- *Intensiveren van de samenwerking tussen verenigingen onderling om krachten te bundelen bij de inkoop en werving van inkomsten.*
- *Het bedrijfsleven op meer vlakken laten participeren in sportverenigingen zodat er voor beide winst valt te behalen.*
- *Inzetten van experts om meer subsidies te verwerven en zorg te dragen voor een gelijkwaardige verdeling van subsidiegeld verstrekt door de gemeente, provincie en staat.*

10. Zorgen voor toegankelijke en duurzame sportaccommodaties

De gemeente Heerde kent vijf binnensportaccommodaties, één zwembad en vier buitensportaccommodaties. Binnen de gemeente zijn verder twee tenniscomplexen, twee maneges, een motorcrossbaan, een menterrein, natuurijsbanen en meerdere fitnesscentra. Verspreid over de gemeente zijn er diverse speelvoorzieningen, speelveldjes, trapveldjes, fiets- en wandelpaden en schoolpleinen.

Een deel van de sportverenigingen en accommodaties is geprivatiseerd. Zo vallen de kunstgrasvelden onder hoede van een aparte stichting die zorgdraagt voor onderhoud en afschrijving van de velden, en voor het deugdzzaam gebruik ervan.

‘Open en toegankelijke sportaccommodaties draagt bij aan grotere deelname.’

Om meer mensen aan het sporten of bewegen te krijgen, is het belangrijk sportaccommodaties in de gemeente Heerde toegankelijker te maken.

Waarmaken van deze ambitie vraagt wellicht om een andere inrichting van de accommodaties. Ook zijn nieuwe afspraken op gebied van gebruik en afschrijving van accommodaties misschien nodig.

Het ontwikkelen van duurzame sportaccommodaties helpt bij het realiseren van de doeleinden uit het nationaal klimaat- en energieakkoord. Sommige verenigingen hebben al aanpassingen getroffen, anderen staan op het punt dit te gaan doen.

‘Krachtenbundeling tussen verenigingen helpt bij realisatie van de plannen en reductie van de kosten.’

Om te zorgen voor toegankelijke en duurzame sportaccommodaties gaan we:

- Belemmeringen die een passend aanbod bemoeilijken beperken. Denk aan: deskundigheid, financiën, bereikbaarheid en beschikbaarheid van accommodaties, materialen, specifieke voorzieningen, etc.
- Zorgen voor toegankelijke sportaccommodaties met een groot scala aan (sport)activiteiten die open staan voor multifunctioneel gebruik door verschillende groepen uit de samenleving.
- In samenwerking met andere verenigingen een plan opstellen om bestaande sportaccommodaties te verduurzamen en waar nodig aan te passen.

Implementatie Sport- en Beweegakkoord gemeente Heerde

Met afgevaardigden uit sport, onderwijs, zorg, sociaal domein, bedrijfsleven en gemeente hebben we de basis gelegd voor dit Lokaal Sport- en Beweegakkoord van de gemeente Heerde. Samen hebben we goedkeuring gegeven aan de ambities en hoofdactiviteiten en het akkoord ondertekend.

Keuzes uitwerken

De eerste aanzet is gegeven. Nu wacht de volgende stap; de keuzes uit dit sport- en beweegakkoord verder uitwerken. Dit wordt een doorlopend proces waarin een dynamische aanpak de voorkeur geniet. Het akkoord zal de richting aangeven, de actualiteit bepaalt wat we gaan doen.

Oprichting kerngroep

Met betrokken partijen gaan we het plan een concreet vervolg geven, door gemaakte afspraken uit te werken en door uitvoering eraan te geven. Randvoorwaarde

voor een goed vervolg en welslagen van het plan is de vorming van de kerngroep.

Platform Sport

Het Platform Sport van de gemeente Heerde speelt een vooraanstaande rol in deze kerngroep. In samenwerking met afgevaardigden uit verschillende partijen gaat het Platform Sport de regie voeren en het plan uitwerken, monitoren en bewaken.

Werkgroepen

Het voorstel is om de hoofdactiviteiten te bundelen en de kerngroep op te bouwen uit vijf aparte werkgroepen die zich gaan richten op de thema's:

1. Sport- en beweegaanbod
2. Infrastructuur
3. Vitale sportvereniging
4. Positieve sportcultuur
5. Samenwerking

De werkgroepen, samengesteld uit een brede vertegenwoordiging van betrokken partijen, gaan op basis van kennis en expertise de thema's uitwerken.

Hoofdactiviteiten

Hoofdactiviteiten worden planmatig uitgewerkt en voorzien van concrete acties. Acties worden op basis van behoefte en urgentie ingepland en uitgevoerd.

Ondersteuning of noodzakelijke financiële bijdragen worden in het plan verwerkt.

Ondersteuning uitvoering plannen

Voor het succesvol uitvoeren van de plannen zijn subsidies, financiële bijdragen of andere vormen van ondersteuning mogelijk.

De Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) keert een uitvoeringsbudget uit om activiteiten uit het Lokaal Sport- en Beweegakkoord te realiseren. Aangezien dit budget beperkt ruimte biedt ter ondersteuning, worden aanvragen op basis van vooraf gedefinieerde criteria vastgesteld. De kerngroep bepaalt de criteria evenals de toekenning van financiële of andere middelen. De rol van penningmeester, die het budget bewaakt en de financiële middelen uitkeert, wordt nog toegewezen.

Naast het uitvoeringsbudget kunnen gemeenten en verenigingen in aanmerking komen voor verschillende subsidies of financiële bijdragen. In samenwerking met de gemeente Heerde en andere subsidie experts wordt gekeken naar de mogelijkheden die er op dat vlak zijn.

Niet alleen financiële middelen staan voor de uitvoering van de plannen ter beschikking, ook wordt gebruik gemaakt van andere dienstverleningen.

Lokaal sportadviseur

Het Ministerie van Volksgezondheid en Welzijn heeft samen met de VSG een lokaal sportadviseur aangesteld. Deze adviseur ondersteunt het akkoord door informatie te verstrekken waar nodig.

Ook helpt de adviseur verenigingen bij het oplossen van vitaliteitsissues, onder andere door vouchers voor (bij)scholing ter beschikking te stellen. Ook vanuit de

sportbonden worden verenigingen bijgestaan in de vitaliteit. Een groot aanbod aan cursussen en trainingen is beschikbaar.

Gemeentelijke ondersteuning

Gemeenten hebben de laatste jaren het beleid ten aanzien van sport en bewegen gewijzigd. Waar de sport in het verleden hoog op de kalender stond en volop ondersteuning kreeg, gelden nu andere prioriteiten. Gemeenten verwachten van sportverenigingen dat ze meer en meer zelf de verantwoordelijkheid nemen om de vitaliteit te waarborgen. Het privatiseren van sportaccommodaties is daar een logisch vervolg op.

Gemeente actieve partner

Ondanks dat de gemeente Heerde haar prioriteiten heeft verlegd, blijft ze nog steeds een actieve partner die sportverenigingen in de gemeente ondersteunt. Met haar kennis en expertise is de gemeente een waardevolle bron voor informatieverstrekking op vlakken als infrastructuur, duurzaamheid, subsidiëring, enz. Ook stelt de gemeente verschillende ambtelijke functionarissen ter beschikking waaronder de buurtsportcoaches.

Inzet, enthousiasme en expertise

Het welslagen van dit Lokaal Sport- en Beweegakkoord wordt bepaald door de inzet, het enthousiasme en expertise van de deelnemende partijen. De gemeente kan in deze haar steentje bijdragen door (extra) krachten te mobiliseren die helpen bij de realisering van de ambities uit dit akkoord.